

Onderwerp Bomen in Schalkwijk	
Nummer	2019/790551
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	PCM
Auteur	Vetter, P.
Telefoonnummer	023-5113615
Email	pvetter@haarlem.nl
Kernvraag aan de commissie	Het college vraagt de commissie haar voorkeur uit te spreken voor één van de volgende varianten: a. Het project Bomen in Schalkwijk uitvoeren zoals dat is behandeld tijdens de commissievergadering van 15 november 2018 b. Het project Bomen in Schalkwijk in afgeslankte vorm uitvoeren waarbij alleen de gevaarlijke, acuut overlast gevende bomen en bomen in zeer slechte conditie worden vervangen.
Behandelveorstel voor de commissie	Het college stuurt de opinienota ter bespreking naar de commissie Beheer. Bij het aanvragen van de kapvergunningen is een bezwaar binnengekomen van de Haarlemse Bomenridders. Het College wil weten hoe de Commissie verder wil met het verduurzamen van het bomenbestand in Schalkwijk.
Relevante eerdere besluiten	<u>Vergadering commissie Beheer d.d. 15 november 2018, agendapunt 14</u>
Besluit college d.d. 26 november 2019	1. het college stelt de opinienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Eind 2018 heeft uw raad ingestemd met het [project 'Bomen in Schalkwijk'](#). Dit omvat het verduurzamen van het bomenbestand in Schalkwijk. Nu het project van start gaat met de eerste vervanging van niet duurzame bomen, is discussie ontstaan over de noodzaak van de ingediende kapaanvragen. De vervanging van niet duurzame bomen door toekomstbestendige bomen is echter de aanleiding en één van de prioriteiten van het project Bomen in Schalkwijk.

Vanwege de discussie over de ingediende kapaanvragen is deze opinienota opgesteld.

Totstandkoming project Bomen in Schalkwijk

De commissie beheer heeft op 15 november 2018 het project Bomen in Schalkwijk behandeld met als doelstelling om het bomenbestand van Schalkwijk toekomstbestendig te maken. Het project omvat verschillende deelprojecten:

- Het vervangen van onveilige bomen zoals takbreukgevoelige populieren
- Het planten van ontbrekende straat- en laanbomen en herstellen van de boomstructuren
- Het verbeteren van het bomenbestand in de parken
- Het verbeteren van de conditie van monumentale bomen
- Het vervangen of verplanten van overlast gevende bomen in bijv. de woonstraten
- Het vervangen of verplanten van bomen (uitdunnen) van plantsoenvakken/buurtgroen

Het project is op innovatieve wijze voorbereid met 100 burgers die hier door middel van loting voor zijn geselecteerd. Na verschillende bijeenkomsten heeft deze groep betrokkenen een burgeradvies opgesteld dat is overgenomen in een Plan van Aanpak. Het burgeradvies en plan van aanpak waren onderdeel van de kredietaanvraag, dat aan de raad is voorgelegd.

Na het instemmen met de kredietaanvraag door de Raad op 29 november 2018 is het project opgestart conform de fasering van het burgeradvies en later het Plan van Aanpak. Dit omvatte het vervangen van onveilige bomen (onderdeel van punt 10 uit het Burgeradvies). Gedetailleerder betrof dit met name 400 snelgroeiende populieren waar veelvuldig sprake is van takbreuk. Bij deze bomen is er sprake van een veiligheidsrisico. Takbreuk is vanuit het oogpunt van veiligheid bij bepaalde soorten populieren een landelijk probleem. Veel gemeenten treffen hiervoor maatregelen en stellen vervangingsplannen op. Inmiddels is er voor takbreuk bij populieren een landelijke richtlijn met een risicomatrix en een set beheersmaatregelen. Haarlem voldoet aan deze richtlijn.

De kroonvervorming van populieren speelt op meerdere plekken in de stad. Op verschillende plekken in de stad klagen bewoners over de overlast van grote populieren, voorbeelden hiervan zijn de Heussensstraat en de Spaarndamseweg. De gemaakte keuze bij deze opinienota wordt mede betrokken bij de andere plekken in de stad, waarbij de richtlijn de landelijke richtlijn Takbreuk populieren de keuze van kap of behoud ondersteunend is.

2. Kernvraag aan de commissie

Het college vraagt de commissie haar voorkeur uit te spreken voor één van de volgende varianten:

- a. Het project Bomen in Schalkwijk uitvoeren zoals dat is behandeld tijdens de commissievergadering van 15 november 2018 en ingestemd door de raad van 29 november 2018;
- b. Het project Bomen in Schalkwijk in afgeslankte vorm uitvoeren waarbij alleen de gevaarlijke, acuut overlast gevende bomen en bomen in zeer slechte conditie worden vervangen.

3. Overeenkomsten

In beide scenario's wordt aan meerdere deelprojecten gewerkt. Hieronder worden de deelprojecten toegelicht die in beide scenario's gelijk blijven.

Onveilige bomen worden vervangen

De populieren die na beoordeling door een boomdeskundige in de hoogste risicoklasse zijn ingedeeld, worden in beide scenario's vervangen door duurzamere soorten die een langere levensduur hebben dan takbreukgevoelige populieren. Het betreft hier de 98 populieren waar inmiddels een kapvergunning voor is aangevraagd. Voor de beoordeling van de populieren is de richtlijn Takbreuk populieren gebruikt. Daarmee wordt direct en zonder extra onderhoudskosten uitvoering gegeven aan het burgeradvies.

In de kapvergunning wordt ook voor drie zwarte populieren en 16 Italiaanse populieren een kapvergunning aangevraagd. Hoewel de gemeente zich ervan bewust is dat de zwarte populier een zeldzame soort betreft, zijn gezien de beoordelingsmaatregelen hele forse maatregelen nodig (forse snoei) om deze veilig in stand te houden. Toepassen van de maatregelen zou door de grove snoei verminking van de bomen betekenen en het betreft daarnaast een maatregel voor de korte termijn. De mate van zeldzaamheid wordt overigens afgemeten aan de mate waarin de boom zich op natuurlijke wijze verspreid. Dat is hier waarschijnlijk het geval, het betreft waarschijnlijk geplante bomen. Overigens betreft het slechts één natuurlijke zwarte populier, de overige zijn gekweekte varianten inclusief de uit Italië afkomstige Italiaanse populier.

De status en mogelijkheden tot behoud van de natuurlijke zwarte populier zullen bezien worden. Ook wordt bekeken of in het herplantplan nieuwe zwarte en Italiaanse populieren kunnen worden aangeplant, zowel de natuurlijke als de gekweekte variant is via kwekerijen goed verkrijgbaar.

Overlast gevende bomen worden verplant of vervangen

Een andere belangrijke aanleiding van dit project is de overlast gevende bomen. In beide scenario's worden bomen die veel overlast geven vervangen. Dit betreft bomen die erg dicht op woningen zijn geplant of voor veel wortelopdruk zorgen en daardoor voor onveilige situaties of schade zorgen. Deze bomen zullen zoveel mogelijk worden verplant indien het formaat en kosten dit toelaten, en anders worden vervangen. Op de oorspronkelijke locatie of in de nabijheid zal altijd een nieuwe boom passend bij de situatie worden terug geplant.

Aanvullen ontbrekende straatbomen en hoofdbomenstructuur

In beide scenario's worden ontbrekende delen in de hoofdbomenstructuur aangevuld en hersteld. In de woonstraten wordt geïnventariseerd naar nieuwe plantlocaties. In beide situaties worden voor aanplant eerst groeiplaatsen van voldoende omvang gerealiseerd.

Verbeteren bomenbestand in de parken

Het bomenbestand in de parken wordt gevarieerder. In beide scenario's wordt gezocht naar nieuwe plantplaatsen voor bomen. Kwijnende bomen met een erg slechte conditie worden vervangen en er worden andere soorten voor terug geplant. Ook worden er voorzieningen aangebracht voor educatie over bomen, bijvoorbeeld een bomenroute.

4. Verschillen

In beide scenario's worden aan meerdere deelprojecten gewerkt. Hieronder worden de consequenties toegelicht die in scenario b niet plaatsvinden.

De landschappelijke kwaliteit wordt niet verbeterd

Doordat in scenario b alleen de meest onveilige bomen worden vervangen wordt niet de landschappelijke kwaliteit verbeterd. Door de snoeiingrepen die plaats moeten vinden om de andere bomen langer in stand te houden, verliezen de bomen hun natuurlijke vorm. Dit geldt eveneens voor de bomen in matige conditie. Doordat deze niet worden vervangen, blijven minder gezonde bomen behouden zonder een natuurlijke gezonde groeivorm. Als laatste geldt dit ook voor de parken. Doordat alleen de bomen worden vervangen met een hele slechte conditie/korte levensverwachting, biedt dit minder ruimte voor een gevarieerder bomenbestand en zijn de parken in mindere mate een uithangbord voor het groen in Schalkwijk. Dit zorgt in het stedelijk beeld niet voor de gewenste kwaliteitsimpuls van het stedelijk groen.

Verhoging van de onderhoudskosten

Omdat in scenario b alleen de bomen in de hoogste risicoklasse en bomen met een hele korte levensverwachting worden vervangen, worden er veel minder (het gaat om honderden) bomen vervangen dan de bedoeling is. Voor bomen die niet worden vervangen moeten extra kosten worden gemaakt voor frequentere inspecties en aanvullende beheersmaatregelen. Boomdeskundigen zijn

het erover eens dat dit uitstel tijdelijk is. Door de aanvullende beheersmaatregelen moeten takken bijvoorbeeld (fors) worden gesnoeid dat tot grote snoeiwonden leidt. Dit leidt weer tot rot van het zachte populierenhout. De extra beheerkosten voor de populieren bij niet vervangen bedragen ca. € 35.000,00 per jaar, wat gefinancierd moet worden uit de exploitatiegelden voor het beheer van de openbare ruimte en ten koste gaat van ander (groot) onderhoud. De verhoging van de onderhoudskosten van de overige bomen uit het project zijn nog niet inzichtelijk, beoordelingsrapporten van deze bomen volgen in volgende fasen. Afhankelijk van de situatie dan moet bezien worden of dit apart wordt begroot voor de verdere toekomst.

Grote bomen blijven langer staan

In scenario b worden alleen de meest onveilige en bomen met een hele korte levensduur vervangen. Hierdoor blijven voorlopig meer grote bomen behouden. Hoewel voor deze bomen zoals eerder aangegeven beheersmaatregelen moeten worden genomen, heeft het langer behouden maatschappelijke voordelen voor milieu, ecologie en stedelijk klimaat.

Hinder van overlastgevende bomen blijft

Bij scenario b zullen alleen bij ernstige mate van overlast bomen worden vervangen of verplant. Hierbij wordt de bestaande overlast van bewoners in dit scenario slechts gedeeltelijk weggenomen. Hiermee wordt geen invulling gegeven aan één van de aanleidingen van het project. De klachten van bewoners die aantoonbare hinder en overlast ondervinden van deze bomen worden niet verholpen.

5. Vervolg

Naar aanleiding van de voorkeur van uw commissie wordt verdergegaan met het project langs de lijn van een van beide scenario's. Bij scenario a. betekent dit dat de resterende 243 populieren beoordeeld worden volgens de richtlijn Populieren. Voor de bomen met beoordeling midden- en hoge risicoklasse wordt een kapvergunning aangevraagd. Bij scenario b. betekent dit dat deze kapvergunning nu niet wordt aangevraagd, dat bij toekomstige kapaanvragen uitsluitend wordt gestuurd op (dreigend) acuut gevaar en dat de overige doelstellingen van het project Bomen in Schalkwijk, waaronder het tot stand brengen van een divers en duurzaam bomenbestand in Schalkwijk, niet worden behaald.

Uitgestelde kosten voor vervanging

De bomen die in scenario b niet binnen de scope van het project worden vervangen dienen op later moment alsnog te worden vervangen (bij einde levensduur of hogere gevaarzetting). De kosten hiervoor worden dus doorgeschoven naar de toekomst en staan niet op de begroting. Hiervoor zal de raad te zijner tijd budget moeten reserveren.

6. Bijlagen

-